

# XU HƯỚNG QUAN HỆ THÁI LAN - TRUNG QUỐC TỪ SAU CUỘC ĐẢO CHÍNH 2014 ĐẾN NAY

NGUYỄN HỒNG QUANG\*

**Tóm tắt:** Cho đến nay, Thái Lan và Trung Quốc có mối quan hệ ngoại giao 43 năm (1975-2018). Trung Quốc với mục đích mở rộng ảnh hưởng của mình thông qua dự án “Một vành đai một con đường”, muốn thắt chặt quan hệ hợp tác với Thái Lan, và thông qua Thái Lan có thể chiếm thêm ưu thế trong các đàm phán và thỏa thuận với ASEAN, dễ dàng thực hiện các mục tiêu chiến lược vươn mình ra Ấn Độ Dương và Thái Bình Dương. Trong khi đó, Thái Lan cũng cần tăng cường hợp tác với Trung Quốc nhằm mục đích cải thiện nền kinh tế, quân sự nhằm bù đắp sự cắt giảm ngoại giao và kinh tế của Mỹ, EU và một số quốc gia khác sau khi xảy ra đảo chính. Bài viết tập trung phân tích một số nét chính về quan hệ chính trị ngoại giao, quan hệ kinh tế, quan hệ văn hóa giữa Thái Lan và Trung Quốc từ sau cuộc đảo chính 2014 đến nay (2018).

**Từ khóa:** quan hệ; Thái Lan; Trung Quốc; chính trị ngoại giao; kinh tế; văn hóa giáo dục.

## 1. Quan hệ chính trị ngoại giao

Sau khi quân đội Thái Lan tiến hành cuộc đảo chính vào tháng 5/2014, nhiều quốc gia phương Tây đều có thái độ lên án cuộc đảo chính và giảm bớt các tiếp xúc song phương với Thái Lan, ngoại trừ Trung Quốc. Do đó, đối với các nhà lãnh đạo quân sự Thái Lan, Trung Quốc là chỗ dựa quan trọng để cải thiện hình ảnh của đất nước trên trường quốc tế. Thái Lan và Trung Quốc đã xích lại gần nhau hơn thể hiện qua việc hai bên gia tăng các chuyến thăm lẫn nhau cấp nhà nước và ký kết nhiều dự

án kinh tế, văn hóa giáo dục, hợp tác quân sự... Đây được coi là giai đoạn quan hệ tốt đẹp giữa hai chính phủ.

Ngay sau cuộc đảo chính, tháng 6/2014, đại tướng Surasak Kanchanarath đã dẫn đầu phái đoàn quan chức quân sự cấp cao sang thăm chính thức Trung Quốc. Trong chuyến thăm này, hai bên cam kết hợp tác trong huấn luyện quân sự, đào tạo và phát triển các loại vũ khí mới giữa quân đội hai nước<sup>(1)</sup>. Sáu tháng sau, tháng 12/2014, thủ tướng Thái Lan Prayut Chan o-cha chính thức thăm Trung Quốc nhằm thúc đẩy

\* TS. Nguyễn Hồng Quang, Viện Nghiên cứu Đông Nam Á

quan hệ song phương, tăng cường hợp tác trong lĩnh vực ngân hàng, công nghệ và trao đổi nhân dân. Thủ tướng Prayuth cam kết thúc đẩy hợp tác thương mại, đầu tư, tài chính..., hoan nghênh việc các nhà đầu tư Trung Quốc xây dựng các nhà máy và đầu tư tại Thái Lan. Đây là cuộc gặp thứ hai giữa hai thủ tướng Thái Lan và Trung Quốc diễn ra trong 3 ngày. Ngày 26/12/2014, thủ tướng Lý Khắc Cường đã gặp thủ tướng Prayut Chan o-cha nhân dịp tham dự Hội nghị Thượng đỉnh hợp tác tiểu vùng Mekong mở rộng lần thứ 5 tại Bangkok<sup>(2)</sup>. Ngoài các chuyến thăm cấp nhà nước tới Trung Quốc, chính quyền quân sự Thái Lan đã chấp nhận một vài nhượng bộ liên quan đến vấn đề nhân quyền trước yêu cầu của Trung Quốc, đó là cho hồi hương những người di cư tị nạn Duy Ngô Nhĩ và một số tù nhân chính trị năm 2015<sup>(3)</sup> nhằm đổi lại duy trì sự ủng hộ của Trung Quốc, hay sự kiện Thái Lan trục xuất hai nhà ly khai Trung Quốc năm 2015, bất chấp phản ứng của Liên Hiệp Quốc, là tín hiệu “để cho Trung Quốc thấy rằng quân đội Thái Lan sẵn sàng chấp nhận rủi ro lớn để giúp Bắc Kinh”<sup>(4)</sup>. Tháng 4/2015, Bộ trưởng quốc phòng Thái Lan Prawit Wongsuwon tiếp tục sang thăm chính thức Trung Quốc, bàn triển khai kế hoạch mua vũ khí và tàu ngầm của Trung Quốc<sup>(5)</sup>.

Trung Quốc tăng cường hợp tác trong các lĩnh vực như kinh tế kỹ thuật số, kinh tế chia sẻ, năng lượng sạch, hỗ trợ Thái Lan tham gia vào các vấn đề quốc tế và khu vực, mở rộng hợp tác song phương và đa phương. Nhờ những nỗ lực phối hợp của

cả hai bên, sau cuộc đảo chính, quan hệ hợp tác chiến lược toàn diện giữa Trung Quốc và Thái Lan phát triển ổn định, và khái niệm “Chín Thai pee noong kan” (Trung Quốc và Thái Lan là anh em) đang được phổ quát đại diện cho mối quan hệ hai bên. Thái Lan và Trung Quốc tiếp tục đẩy mạnh trao đổi, tăng cường niềm tin lẫn nhau về chính trị ngoại giao, kinh tế, mở rộng hợp tác trong các vấn đề khu vực và quốc tế. Trung Quốc khẳng định hợp tác cùng với Thái Lan nhằm nâng cấp quan hệ Trung Quốc-ASEAN, tiếp tục thúc đẩy hợp tác tiểu vùng sông Mekong, dẫn đầu trong việc thúc đẩy hợp tác mở trong khu vực và xây dựng một cộng đồng tương lai chung ở châu Á<sup>(6)</sup>. Trung Quốc coi Thái Lan là đối tác thân thiết và bạn bè tin cậy, hai nước đã thiết lập quan hệ hợp tác chiến lược toàn diện và tăng cường hợp tác trong nhiều lĩnh vực<sup>(7)</sup>. Chính sách “vành đai và con đường” của Trung Quốc tạo cơ hội cho Trung Quốc và Thái Lan tăng cường hợp tác cùng có lợi. Chủ tịch Trung quốc Tập Cận Bình cho rằng “Các đối tác chính của sáng kiến vành đai con đường là những người láng giềng của Trung Quốc, và họ sẽ là người đầu tiên được hưởng lợi từ nó”<sup>(8)</sup>. Thái Lan là nền kinh tế lớn thứ hai của Đông Nam Á, có lợi thế về vị trí địa lý và môi trường kinh doanh đóng một vai trò quan trọng và lợi ích lâu dài từ dự án này.

Thái Lan và Trung Quốc đã tổ chức cuộc hội thảo quan trọng về quan hệ ngoại giao giữa hai nước vào năm 2017 mang tên “Chiến lược Thái - Trung lần thứ 6 - Một vành đai một con đường và Thái Lan 4.0 ổn định và thịnh vượng” tại Đại học

Huachiew, Trung Quốc. Hai bên đã thảo luận về các các vấn đề hợp tác chủ yếu về Ngoại giao, An ninh và quốc phòng; Đầu tư, Thương mại, Tài chính; Du lịch, Văn hóa và Giáo dục; Vận tải, Năng lượng, Hợp tác Nông nghiệp và Công nghệ; Tình hình kinh tế vĩ mô; Người Hoa ở Thái Lan trong quan hệ Trung Quốc-Thái Lan. Ngoài ra còn có các cuộc thảo luận về hợp tác Thái-Trung trong các vấn đề khác nhau như: Nghiên cứu để tìm cơ chế liên kết sáng kiến Một vành đai một con đường (OBOR) của Trung Quốc và hành lang kinh tế phía Đông (EEC) của Thái Lan; Phối hợp thành lập các viện nghiên cứu hoặc các tổ chức giáo dục đại học trong khu vực EEC nhằm mục đích phát triển các dự án OBOR và EEC, đào tạo chung trong các lĩnh vực như phát triển ven biển, Nghiên cứu đô thị và quản lý nguồn nước<sup>(9)</sup>.

## 2. Quan hệ Kinh tế thương mại Thái Lan Trung Quốc

Trung Quốc và Thái Lan có mối quan hệ kinh tế, thương mại khá sâu sắc. Trung Quốc là nhà đầu tư hàng đầu tại một số nước ASEAN, trong đó Thái Lan là đối tác quan trọng. Trung Quốc đã thực hiện nhiều dự án đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng quan trọng của Thái Lan, đặc biệt là các dự án lớn về mạng lưới đường sắt. Năm 2013, Trung Quốc đứng thứ 2 trong số các nhà đầu tư nước ngoài tại Thái Lan, năm 2014, Trung Quốc vượt qua Nhật Bản và trở thành nhà đầu tư lớn nhất vào Thái Lan. Trung Quốc tham gia xây dựng dự án trọng điểm Hành lang kinh tế phía Đông của Thái Lan (EEC), thông qua kế hoạch kết

nối đặc khu kinh tế này với khu kinh tế đặc biệt tại thành phố Côn Minh, nối với dự án tuyến đường sắt cao tốc kết nối Trung Quốc và các nước Đông Nam Á. Nỗ lực nhất về hợp tác kinh tế giữa Thái Lan và Trung Quốc sau năm 2014 đó là: Dự án hợp tác đường sắt cao tốc Trung quốc – Thái Lan<sup>(10)</sup>. Dự án này được nghiên cứu từ năm 1992, nhưng phải trì hoãn nhiều lần do nguyên nhân thỏa thuận giữa hai bên, và bất ổn chính trị ở Thái Lan. Dự án tiếp tục được khởi động sau khi chính phủ của thủ tướng Prayut Chan o-cha lên nắm quyền<sup>(11)</sup>, cuối cùng được thông qua sau khi Nội các Thái Lan thông qua kế hoạch xây dựng giai đoạn đầu của dự án trị giá 5,5 tỷ USD vào năm 2017<sup>(12)</sup>.

Thái Lan mời các nhà đầu tư Trung Quốc đầu tư vào khu vực Hành lang kinh tế phía Đông (EEC). Trong phiên họp ủy ban hỗn hợp về hợp tác kinh tế Thái Lan - Trung Quốc lần thứ 6 diễn ra từ ngày 23-24/8/2018, hai bên dự kiến xây dựng kế hoạch chung để phát triển hạ tầng, nông nghiệp, khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo, du lịch, kỹ thuật số và phát triển con người. Hơn 40 doanh nhân Trung Quốc đã tham quan thực tế để tìm hiểu cơ hội đầu tư, kinh doanh EEC. Ủy ban Đầu tư Thái Lan đã tích cực ban hành các ưu đãi mới nhằm thu hút đầu tư nước ngoài vào EEC và rà soát các quy định hiện hành để xây dựng bổ sung các biện pháp khuyến khích đầu tư<sup>(13)</sup>. Phía Trung Quốc cũng hoan nghênh các doanh nghiệp Thái Lan đầu tư vào Trung Quốc. Ngày càng có nhiều nhà máy của Thái Lan xây dựng ở Trung Quốc, và sẵn sàng chia sẻ những lợi ích từ phát triển kinh tế của Trung Quốc. Trung Quốc

**Bảng 1: Đầu tư song phương Trung Quốc - Thái Lan (2011-2015)**

(Đơn vị: Triệu USD)

|                                              | 2011   | 2012   | 2013   | 2014   | 2015  |
|----------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|-------|
| Đầu tư trực tiếp của Thái Lan vào Trung Quốc | 101,2  | 77,7   | 48,3   | 60,5   | 44,4  |
| Đầu tư trực tiếp của Trung Quốc vào Thái Lan | 230,1  | 478,6  | 755,2  | 839,5  | 441,3 |
| Đầu tư trực tiếp của Nhật Bản vào Thái Lan   | 3064,0 | 2940,0 | 4157,2 | 5155,3 | 979,5 |

Nguồn: China - Thailand Strategic Partnership: Economic relations<sup>(15)</sup>.**Bảng 2: Quan quan hệ thương mại Thái Lan – Trung Quốc 2011-2015**

(Đơn vị: 100 triệu USD)

|                                                               | 2011             | 2012             | 2013             | 2014             | 2015             |
|---------------------------------------------------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| Thương mại song phương (% của thương mại Thái Lan)            | 647,4<br>(14,2%) | 697,5<br>(14,6%) | 712,6<br>(15,1%) | 726,7<br>(16,0%) | 754,6<br>(18,3%) |
| Thái Lan xuất khẩu sang Trung Quốc (% của Thái Lan xuất khẩu) | 390,4<br>(17,2%) | 385,5<br>(16,9%) | 385,2<br>(17,1%) | 383,7<br>(17,0%) | 371,7<br>(17,6%) |
| Thái Lan nhập khẩu từ Trung Quốc (% của nhập khẩu Thái Lan)   | 257,0<br>(11,2%) | 312<br>(12,5%)   | 327,4<br>(13,2%) | 343<br>(15,1%)   | 382,9<br>(19,0%) |

Nguồn: China - Thailand Strategic Partnership: Economic relations

sẵn sàng hợp tác với Thái Lan để chia sẻ kinh nghiệm và cơ hội phát triển<sup>(14)</sup>. (Xem Bảng 1).

Năm 2015, Thái Lan là đối tác thương mại lớn thứ 4 của Trung Quốc trong số các nước ASEAN, thương mại hai chiều đạt 75 tỷ USD, Trung Quốc cũng là thị trường xuất khẩu lớn nhất của Thái Lan. Xem Bảng 2).

Mặt hàng xuất khẩu chủ yếu của Thái Lan sang Trung Quốc gồm: Nhựa và cao su (trị giá 6,641 tỷ USD; chiếm khoảng 28,5% hàng xuất năm 2015 của Thái Lan sang Trung Quốc và 27,7% tổng xuất khẩu nhựa và cao su của Thái Lan); Máy móc và các sản phẩm; Sản phẩm từ thực vật; Sản phẩm hóa học; Sản phẩm thiết bị y tế và đồng hồ quang học. 5 lĩnh vực chủ yếu Trung Quốc xuất khẩu sang Thái Lan: Máy móc và sản phẩm điện chiếm 49,5%; Kim

loại cơ bản và các sản phẩm kim loại; Sản phẩm hóa học; Nhựa và cao su; sản phẩm dệt và nguyên liệu thô<sup>(16)</sup>.

Năm 2017, Trung quốc là đối tác thương mại lớn nhất của Thái Lan, xuất khẩu của Thái Lan vào Trung Quốc là 12,5% (Mỹ: 11,2%; Nhật bản: 9,4%; Úc 4,4%). Và nhập khẩu chính từ các nước: Trung Quốc 19,9%; (Nhật Bản: 14,4%; Mỹ 6,7%; Úc 2%)<sup>(17)</sup>. Giá trị thương mại giữa hai nước trong năm 2017 đạt trên 80 tỷ USD. Một thuận lợi trong thương mại, là do Thái Lan nằm trong khuôn khổ khu vực thương mại tự do Trung Quốc-ASEAN, Trung Quốc đã miễn thuế nhập khẩu đối với hơn 90% sản phẩm của Thái Lan.

Trung Quốc và Thái Lan là hai nước đang phát triển, cơ cấu công nghiệp của cả hai có thể hỗ trợ lẫn nhau. Tăng cường hợp tác về thủ tục hải quan, và chính sách xúc

tiến thương mại dựa trên “Kế hoạch hợp tác 5 năm về hợp tác thương mại Trung Quốc - Thái Lan”, hai nước đặt ra mục tiêu cố gắng đạt được giá trị thương mại song phương 140 tỷ USD vào năm 2021<sup>(18)</sup>. Các bản ghi nhớ hợp tác gần đây giữa 2 nước trên nhiều lĩnh vực, 17 bản ghi nhớ được ký kết trong năm 2018, như kinh tế điện tử, chuyển giao công nghệ, phát triển công nghệ thế hệ thứ 5 và công nghệ ô tô thế hệ mới<sup>(19)</sup>. Sự kiện lớn diễn ra về hợp tác kinh tế năm 2018 giữa hai nước đó là Hội nghị “Hợp tác Kinh tế và Thương mại Trung Quốc-Thái Lan “Diễn đàn doanh nghiệp Thái Lan-Trung Quốc: Quan hệ đối tác chiến lược toàn diện thông qua dự án Một vành đai một con đường và EEC”, với hơn 600 doanh nhân đến từ Trung Quốc và Thái Lan tham dự. Ngoài dự án đường sắt cao tốc của Thái Lan đang được thực hiện, thông qua hội nghị quan trọng này, nhiều biên bản ghi nhớ giữa hai nước đã được ký kết, cho thấy hợp tác kinh tế Thái Lan – Trung Quốc ngày càng phát triển.

### 3. Quan hệ Văn hóa giáo dục Thái Lan - Trung Quốc

Với số lượng người Thái gốc Hoa tập trung lớn ở Bangkok, Phuket..., cộng đồng người Hoa ở Thái Lan là nhân tố rất quan trọng trong việc đóng góp về mặt ngoại giao kinh tế và đặc biệt là về văn hóa giữa Thái Lan và Trung Quốc. Trước sự trỗi dậy mạnh mẽ về kinh tế, quân sự của Trung Quốc, chính phủ Thái Lan đã chủ động khuyến khích công dân Thái học tiếng Trung, nhiều hoạt động giao lưu văn hóa lớn giữa 2 nước được tổ chức thường xuyên.

Bên cạnh đó, cả hai chính phủ đều tạo mọi điều kiện cho nhân dân học tập về ngôn ngữ, văn hóa của nhau. Thái Lan nghiên cứu về Trung Quốc (nhất là học tiếng Trung) ngày càng nhiều hơn. Trung Quốc đang hỗ trợ Thái Lan như nhận đào tạo sinh viên Thái học tập nghiên cứu tại Trung Quốc, gửi giáo viên tình nguyện sang để dạy tiếng Trung ở các Trường Đại học và các bậc học khác nhau tại Thái Lan. Để đáp ứng nhu cầu học tiếng Trung, chính phủ Thái Lan đã đặt ra kế hoạch thúc đẩy việc giảng dạy tiếng Trung trong trường học. Trong 5 năm 2010-2015, nhu cầu tuyển sinh tăng gấp 3 lần, khoảng 800.000 học sinh Thái Lan học tiếng Trung, và khoảng 1.200 giáo viên bản ngữ. Bên cạnh đó, Thái Lan có 12 học viện Khổng Tử, đây là một trong những quốc gia có nhiều học viện Khổng Tử nhất trong ASEAN (Indonesia có 7, Philippines có 3, Singapore có 2 học viện)<sup>(20)</sup>.

Thái Lan đã tổ chức nhiều sự kiện giới thiệu về nghệ thuật văn hóa giao lưu giữa 2 nước, một số sự kiện quan trọng có sự hiện diện của các thành viên Hoàng gia Thái Lan: như dịp lễ kỷ niệm sinh nhật nhà Vua và các sự kiện đặc biệt nhằm kỷ niệm quan hệ ngoại giao 40 năm... Các hoạt động giao lưu hợp tác văn hóa giữa Thái Lan - Trung Quốc ngày càng diễn ra thường xuyên hơn, điều này cũng đã giúp Thái Lan có nhiều cơ hội để tìm hiểu về phương pháp tiếp cận của Trung Quốc trong việc quản lý thư viện và tổ chức các cuộc triển lãm bảo tàng...

Đầu năm 2015, Bộ trưởng văn hóa của hai nước đã ký kết kế hoạch hành động

hợp tác văn hóa. Kế hoạch này bao gồm hợp tác trong 15 lĩnh vực, trong đó nhấn mạnh đến: Thúc đẩy trao đổi giữa chính phủ với chính phủ trong các chuyến thăm chính thức, hợp tác trong lĩnh vực học thuật, xúc tiến cho các nhiệm vụ hoạt động của Trung tâm văn hóa Trung Quốc tại Thái Lan, và trao đổi các hoạt động biểu diễn trong các dịp 40 năm quan hệ ngoại giao của hai nước. Trung Quốc đã đưa ra nhiều ưu tiên về hợp tác văn hóa cho Thái Lan, và gửi đoàn nghệ thuật Opera Trung Quốc biểu diễn tại Hội chợ quốc tế diễn ra ở Thái Lan trong năm 2015... Trung Quốc xúc tiến thành lập Trung tâm văn hóa Thái Lan tại Bắc Kinh, và tăng cường hỗ trợ về điện ảnh và sản xuất phim truyền hình khu vực tư nhân. Thái Lan và Trung Quốc cũng hợp tác chặt chẽ trong ngành du lịch. Năm 2017, gần 10 triệu người đi du lịch giữa hai nước, thông qua kết nối này, các lễ hội văn hóa, liên hoan phim và các chương trình trao đổi khác được giới thiệu đến với công dân 2 nước<sup>(21)</sup>.

Hợp tác giáo dục nghề nghiệp là một lĩnh vực quan trọng trong hợp tác song phương, hỗ trợ thúc đẩy hợp tác giữa các trường dạy nghề. Năm 2018, Bộ giáo dục Thái Lan tiến hành cải cách về giảng dạy tiếng Trung, chương trình đào tạo chuyên sâu cho giáo viên, tăng cường thành lập các viện ngôn ngữ tiếng Trung. Hợp tác với Trung Quốc thành lập “Học viện dạy nghề Thái-Trung” sử dụng các khóa học tiếng Trung trong giảng dạy và học tập, Thái Lan hỗ trợ về cơ sở hạ tầng phù hợp với dự án đường sắt cao tốc ở Thái Lan, Trung Quốc giảng dạy kiến thức về tàu cao tốc,

tàu hỏa, hệ thống đường sắt, cùng với xây dựng tuyến đường sắt, điều này sẽ làm cho thanh niên Thái có cơ hội được học nghề, sau đó có thể làm việc trong chương trình dự án tàu cao tốc Thái Lan - Trung Quốc. Tăng cường hợp tác xây dựng chương trình đào tạo nguồn nhân lực tiêu chuẩn cao nhất cho tuyến đường sắt cao tốc Thái-Trung<sup>(22)</sup>. Nhằm tăng cường sự hợp tác giáo dục giữa các trường đại học, năm 2018 hai bên tiếp tục phối hợp giữa các trường đại học tại các tỉnh Côn Minh, Quý Châu và Hồ Nam tổ chức tuần lễ hợp tác giáo dục Thái Lan-Văn Nam nhằm tăng cường hợp tác và trao đổi giáo dục, củng cố và phát triển sự hợp tác trong lĩnh vực Đông y, kỹ thuật số, nông nghiệp, viễn thông và y khoa giữa Đại học Prince of Songkhla Thái Lan với Đại học y khoa Côn Minh<sup>(23)</sup>...Tháng 3/2018, tại Nam Ninh, Trung quốc và Thái Lan ký kết hợp tác văn hóa giáo dục nhằm phát triển một hệ thống giáo dục tập trung vào việc xây dựng kiến #thức trong lĩnh vực kinh doanh và doanh nghiệp và các vấn đề giáo dục có lợi cho cả hai bên trong tương lai<sup>(24)</sup>. Ngoài ra Thái Lan và Trung quốc đã ký kết mở chương trình đào tạo đầu tiên 100% theo chương trình giảng dạy của Trung Quốc, toàn bộ các hoạt động phục vụ giảng dạy học tập, cấp chứng chỉ ... đều do phía Trung quốc tiến hành, bộ giáo dục Thái Lan sẽ chịu trách nhiệm tuyển dụng sinh viên. Hai bên hợp tác nâng cấp chương trình giảng dạy để đáp ứng với mục tiêu Thái Lan 4.0, như hệ thống đường sắt sân bay, sẽ được giảng dạy ở cấp độ Đại học<sup>(25)</sup>. Song song với hợp tác chính trị và kinh tế, hợp tác giáo dục giữa Thái Lan - Trung

Quốc liên tục phát triển, số lượng sinh viên du học hai bên ngày càng tăng, năm 2018 khoảng 37.000 sinh viên Trung Quốc đang theo học tại Thái Lan và hơn 27.000 sinh viên Thái Lan học tập tại Trung Quốc<sup>(26)</sup>.

## Kết luận

Mối quan hệ ngoại giao chính thức giữa Trung quốc và Thái Lan đã phát triển và kéo dài trên bốn thập kỷ, và đặc biệt mối quan hệ này tiếp tục phát triển kể từ sau cuộc đảo chính tại Thái Lan năm 2014. Tuy nhiên, nếu phát triển mối quan hệ theo chiều hướng hiện nay, Thái Lan sẽ phụ thuộc nhiều hơn vào Trung Quốc, mà xa dần các đồng minh phương Tây, về kinh tế (Dự án vành đai con đường, hành lang kinh tế phía Đông, dự án đường cao tốc của Thái Lan, sẽ là cơ hội cho hàng hóa và lao động giá rẻ Trung Quốc tràn vào Thái Lan, dẫn đến vấn đề lao động và sản xuất hàng hóa tại Thái Lan); về quân sự (Thái Lan mua vũ khí từ Trung Quốc, Trung Quốc xây dựng nhà máy sản xuất sửa chữa từ Trung Quốc, lâu dài sẽ lệ thuộc vào công nghệ Trung Quốc). Bên cạnh đó, tại Hội nghị Thượng đỉnh về “Sáng kiến Vành đai và con đường” vào ngày 14 -15/5/2017 tại Bắc Kinh, thủ tướng Thái Lan Prayuth Chan-ocha đã không được mời tham dự. Nhiều ý kiến cho rằng những thỏa thuận chưa được giải quyết thỏa đáng trên dự án đường sắt cao tốc Trung-Thái đã không đạt được kỳ vọng lớn đối với Trung Quốc và là lý do chính khiến Trung Quốc không mời lãnh đạo Thái Lan tham dự. Trong đó “Có một số vấn đề vẫn còn bất ổn, chẳng hạn như việc đưa công nhân Trung Quốc và những

người khác trái với luật pháp và quy định trong nước...” nhiều quan điểm cho rằng sự vắng mặt của lãnh đạo Thái Lan không được mời tham dự Hội nghị có liên quan trực tiếp đến sự trì hoãn của dự án đường sắt cao tốc<sup>(27)</sup>.

Mặc dù vậy hiện nay hai quốc gia đều có nhu cầu mở rộng hợp tác thương mại và kinh tế, thúc đẩy phát triển kinh tế bằng cách tập trung vào nền kinh tế thông qua đổi mới. Thái Lan đang tăng cường các ngành công nghiệp truyền thống, thúc đẩy hợp tác trong các ngành công nghiệp mới như thương mại điện tử, hậu cần, truyền hình vệ tinh, hàng hải... Các doanh nghiệp hàng đầu của Trung Quốc như Alibaba, JD.COM, Huawei đang tăng cường đầu tư vào Thái Lan, điều này sẽ có lợi cho hợp tác hai nước đến một cấp độ cao hơn<sup>(28)</sup>. Để khẳng định mối quan hệ Trung quốc - Thái Lan, thủ tướng Prayuth đã phát biểu “Tôi đã trò chuyện với chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình và ông ấy nói với tôi rằng cách đây 60 năm, quốc gia của ông nằm trong số những nước nghèo nhất thế giới. Trong 30 năm, họ đã trở thành một siêu cường về kinh tế của thế giới. Còn chúng ta thì vẫn đang cãi vãi lật vật với nhau”<sup>(29)</sup>. Về tổng thể, quan hệ Thái Lan – Trung Quốc từ sau cuộc đảo chính tại Thái Lan cho đến nay được xem là giai đoạn ổn định và phát triển mạnh về chính trị, kinh tế, văn hóa, quân sự... Nhưng trong tương lai mối quan hệ này phụ thuộc vào cuộc bầu cử dân chủ ở Thái Lan, diễn ra sớm hay muộn, phe phái hay đảng chính trị nào sẽ giành thắng lợi... Thái Lan đang trong tiến trình bình thường hóa quan hệ ngoại giao với các nước phương Tây và EU, vì vậy vai trò của

Trung quốc đối với Thái Lan về chính trị, kinh tế, quân sự có thể giảm đi sau cuộc bầu cử/.

## CHÚ THÍCH

1. <http://soha.vn/quoc-te/trung-quoc-tang-cuong-hop-tac-voi-chinh-quyen-quan-su-thai-lan-20140607073020231rf20140607073020231.htm>
2. <https://www.vietnamplus.vn/thai-lan-va-trung-quoc-nhat-tri-thuc-day-quan-he-song-phuong/298203.vnp>
3. <http://nghienquubiendong.vn/quan-h-quc-t/6654-thai-lan-muon-doi-gio-tu-ca-my-lan-trung-quoc>
4. <http://vi.rfi.fr/chau-a/20151125-tap-doan-quan-su-thai-lan-xoay-truc-qua-trung-quoc>
5. <https://anninhthudo.vn/quan-su/bo-truong-quoc-phong-thai-lan-tham-trung-quoc-dam-phan-mua-tau-ngam/603746.antd>
6. <http://www.nationmultimedia.com/detail/opinion/30332346>
7. <http://www.chinadaily.com.cn/a/201806/23/WS5b2d9d83a3103349141de5c9.html>
8. <http://www.nationmultimedia.com/detail/opinion/30332346>
9. <https://gnews.apps.go.th/news?news=10229>
10. Tiếng Thái "*Khong kan rot phay khoam reo sung Thai- Chin*". Dự án đường sắt cao tốc Thái- Trung
11. Dự án đường sắt cao tốc có điểm bắt đầu tại nhà ga Bang Su, Băng cốc điểm cuối là nhà ga Noong Khai với tổng chiều dài 873 km, Tổng số vốn đầu tư trên 500.000 triệu Bath. Giai đoạn đầu xây dựng đoạn đường từ Băng Cốc - Nakhon Ratchasima với chiều dài 256 km. 179.412 triệu Bath, và sau đó sẽ xây dựng tiếp từ Nakhon Ratchasima đến Nongkhai. (NBT Chanel Television 21/8/2017).
12. <http://th.chinaembassy.org/eng/sxw/t1542283.htm>
13. <https://bnews.vn/thai-lan-thu-hut-dau-tu-trung-quoc-vao-cong-nghe-cau/94309.html>
14. <http://www.tcjapress.com/2018/08/24/thailand-china-business-forum-2018/>
15. [http://www.vijaichina.com/sites/default/files/China%20Thailand%20strategic%20Partnership%20Economic%20Relations%20\\_18%20Aug%202016.pdf](http://www.vijaichina.com/sites/default/files/China%20Thailand%20strategic%20Partnership%20Economic%20Relations%20_18%20Aug%202016.pdf)
16. [http://www.vijaichina.com/sites/default/files/China%20Thailand%20strategic%20Partnership%20Economic%20Relations%20\\_18%20Aug%202016.pdf](http://www.vijaichina.com/sites/default/files/China%20Thailand%20strategic%20Partnership%20Economic%20Relations%20_18%20Aug%202016.pdf)
17. <https://dfat.gov.au/trade/resources/Documents/thai.pdf>
18. <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/811240>
19. <https://news.zing.vn/thai-lan-tu-bo-tham-vong-dac-khu-kinh-te-vi-kem-hieu-qua-post869119.html>
20. [http://www.bbc.com/vietnamese/forum/2014/12/141229\\_tran\\_quang\\_duc\\_hoc\\_vien\\_khong\\_tu](http://www.bbc.com/vietnamese/forum/2014/12/141229_tran_quang_duc_hoc_vien_khong_tu)
21. <http://www.nationmultimedia.com/detail/opinion/30332346>
22. [http://www.moe.go.th/moe/en/news/detail.php?NewsID=50502&Key=news\\_act](http://www.moe.go.th/moe/en/news/detail.php?NewsID=50502&Key=news_act)
23. <http://www.en.psu.ac.th/international/international-news/719-the-2018-thai-yunnan-education-cooperation-week-in-kunming-pr-china>
24. <https://www.dailynews.co.th/article/600871>
25. <https://www.thaipost.net/main/detail/4496>
26. <https://www.prachachat.net/general/news-182937>
27. <https://www.todayonline.com/commentary/thailand-long-used-chinas-carrots-now-gets-stick>
28. <http://th.chinaembassy.org/th/dszl/dshd/t1511540.htm>
29. <http://baodatviet.vn/the-gioi/tin-tuc-24h/thu-tuong-thai-lan-ngung-cai-va-vai-noi-guon-trung-quoc-3221851/>